

ΙΔΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ

1953

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΕΡΖΑΚΗ

Θ Ε Ο Φ Α Ν Ω

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Τ Α Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΘΕΟΦΑΝΩ

Ο ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΜΙΣΚΗΣ

Ο ΚΟΥΡΟΠΑΛΑΤΗΣ ΛΕΩΝ ΦΩΚΑΣ

Ο ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΙΟΣ

Η ΣΚΛΑΒΑ

Ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ

Η ΚΟΙΤΩΝΙΣΣΑ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΥΡΤΣΗΣ

ΛΕΩΝ ΒΑΛΑΝΤΗΣ

ΛΕΩΝ ΠΕΔΙΑΣΙΜΟΣ

ΙΩΑΝ ΑΤΖΥΠΟΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΙΣΑΑΚ ΤΟΥ ΒΑΧΡΑΜ

Οί συνωμότες

ΖΩΗ

ΘΕΟΔΩΡΑ

ΘΕΟΦΑΝΩ

ΑΝΝΑ

ΑΓΑΘΗ

Οί πέντε κόρες του

Κωνσταντίνου Ζ'

ΒΑΡΑΓΓΟΙ, ΔΑΔΟΥΧΟΙ

(I' αιώνας)

Π Α Ρ Ο Δ Ο Σ

(Μπροστά στην αυλαία. Φῶς ἀπὸ τὴ ράμπα γαλάζιο καὶ χαμηλό. Μπαίνουνε στὴ σειρά, ἀπὸ τὸ δεξι προσκῆνιο, οἱ πέντε κόρες τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ζ'. Φορᾶνε ράσα καλογερικὰ κα' εἶναι ξεσκούφωτες. Τὰ μαλλιά τους κοντοκομμένα, ἀπὸ τὴ μοναχικὴ «κουρά». Πρῶτὴ ἔρχεται ἡ Ζωή, κατόπι ἡ Θεοδώρα, ἀκολουθοῦν ἡ Θεοφανώ, ἡ Ἄννα κα' ἡ Ἀγάθη, ἡ μικρότερη).

ΖΩΗ Μὴν ἀργήτε, ἀδερφάδες μου, ἐλάτε.
ΑΓΑΘΗ ὦ, Παναγιά μου, ἀπόστασα τὰ πόδια μου
ριζοβολοῦν θαρῶ στὸ χῶμα.
ΘΕΟΔΩΡΑ Ἐλάτε.
ΘΕΟΦΑΝΩ Μακρὺς ὁ δρόμος.
ΑΝΝΑ Βαρὺς ὁ κλῆρος μας.
ΘΕΟΔΩΡΑ } Μακρὺς ὁ δρόμος καὶ βαρὺς ὁ κλῆρος.
ΑΓΑΘΗ }
ΖΩΗ Ἐλάτε, ἐλάτε, ἐλάτε. Μένει ἀγδίκιωτος
ὁ Ἰσκιος τοῦ πατέρα.
ΘΕΟΔΩΡΑ Ἀκόμα.
ΑΓΑΘΗ Ἀκόμα.
(Ἕνας λυγμὸς.)

ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΜΑΖΙ Είμαστε έμεις τοῦ Κωνσταντίνου οἱ ἄμοιρες ὀρφανεμένες κόρες.

Ψυχές ἀκοίμητες,
λαμπάδες ἀγρυπνες,
ποῦ ὁ χειμωνιάτης ἄνεμος ξεσέρνει
ἐρημικές, ἐρημικές, νὰ ταξιδεύουμε
στὴ νύχτα καὶ στὶς μπόρες.

ΖΩΗ Ὅρθές! μὴ σφαλίσετε βλέφαρο
ἂν ὁ Ἰσκιὸς τοῦ πατέρα δὲ μερώσει.

ΘΕΟΔΩΡΑ } Ὅρθές!
ΘΕΟΦΑΝΩ }
ANNA }

ΖΩΗ Μόνο κοιτάτε, καλές μου, σὰς θέλω:
Τὰ βήματα νὰ σέρνετε κλεφτὰ
ξοπίσω ἀπὸ τὴ φόνισσα τὴ Λάκαινα,
τὴ λύκαινα.

ΘΕΟΔΩΡΑ } Τὴ Λάκαινα, τὴ λύκαινα.
ΘΕΟΦΑΝΩ }
ANNA }

ΖΩΗ Ὅς που νὰ κλείσει κύκλο τὸ γραφτό της.

ΑΓΛΘΗ (Καθίζει χάμου)

Ὅ, νὰ μποροῦσα κάπου νὰ κλαρώσω,
καθὼς ὁ πελαργὸς στοῦ σπιτιοῦ τὴ σκεπή,
καὶ ν' ἀνασάει τὴν ἀχνα τοῦ ζεστοῦ ξύλου
ποῦ λιθανίζει ἀπ' τ' ἀναμμένο τζάκι
ὅταν θὰ κατεβαίνει ἀργὰ ἢ βροχή,
ἢ βροχή.

ΖΩΗ Ἐκεῖ-κάτω, ἐκεῖ-κάτω εἶν' ἡ Λάκαινα,
στὴ φλογισμένη Ἀνατολή, κοιτάχτε!
Βάζω τὸ χέρι ἀντήλιο, τὴν ξεκρίνω
πέρα μακρυά, καλές μου, στ' ἀνεφόκαμμα,
στὴν καταχνιά τοῦ κουρνιαχτοῦ, ἐκεῖ κάτω.

ΘΕΟΦΑΝΩ Γρικῶ τὸ σάλαγο, θαμπό,
φωνές βαρβαρικές ποῦ κλώθουν.

ΘΕΟΔΩΡΑ Μπακίρια ἀντιλαμπίζουν.

Πήζει ὁ ἀγέρας.

ΘΕΟΦΑΝΩ Ὅ δρόμοι, δρόμοι διψασμένοι, ἀνατολίτικοι!
ΖΩΗ Τὴν ἡλιόδαρτη βλέπω τὴν Καισάρεια
κι' ὀλόρθο, ὀλόγυμνο σπαθὶ ν' ἀστράφτει.

ΘΕΟΔΩΡΑ Ἐκεῖ πῆρε τὴ Λάκαινα μαζί του
συντρόφισσα στὸν πόλεμο, στὶς νύχτες του,
ὁ βασιλέας κυρ - Νικηφόρος.

ΘΕΟΦΑΝΩ Πάμε!

ANNA Ἐπίσω τους! Ἐπίσω τους! Ἐλάτε.

(Ἡ Ἀγάθη σηκώθηκε).

ΖΩΗ Μὴν ἀργήτε, ἀδερφάδες μου, ἐλάτε,
δίχως ἀναπαμὸ καὶ δίχως ἔλεος.
Ἐδῶ ναι κι' ὁ Παράδεισος κ' ἡ Κόλαση.

ΟΙ ΠΕΝΤΕ (ξεκινώντας προς τ' αριστερά)
 ΜΑΖΙ Εἴμαστε ἐμεῖς τοῦ Κωνσταντίνου οἱ ἄμοιρες
 ὀρφανεμένες κόρες.
 Ψυχές ἀκοίμητες,
 λαμπάδες ἄγρυπνες,
 πού ὁ χειμωνιάτης ἄνεμος ξεσέρνει
 ἐρημικές, ἐρημικές, νὰ ταξιδεύουμε
 στή νύχτα καί στίς μπόρες.
 ("Εφυγαν").

ΑΝΟΙΓΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

(Καισάρεια. Πλάτωμα στό κάστρο. Πέφτοντας ἀπό ψηλά καί μὲ κατεύθυνση πρὸς τὸ βᾶθος, μιὰ τέντα πελώρια σκεπάζει τὰ τρία τέταρτα τῆς σκηνῆς. Ἔχει ρίγες φαρδειές, κεραμιδιές καί ἄσπρες. Δεξιά κι' αριστερά, στὰ πλάγια, κάθετο τὸ τεῖχος, μὲ εἰσόδους θολωτὲς ἔμπρός. Πάνωθὲ τους κρεμασμένες ἀσπίδες. Στὸ βᾶθος, πέρα γιὰ πέρα στὴ σκηνή, χαμηλὸ παραπέτο («ρίβα»). Ἀνάμεσά του καί στὴν τέντα, μιὰ λουρίδα οὐρανὸς ζωηρὰ γαλάζιος, λίγες κορφές ἀπὸ δέντρα. Πρὸς τ' αριστερά, ἀνάκλιτρο. Στὴ μέση ἀκριβῶς τοῦ παραπέτου καί κοντὰ στὰ πόδια τοῦ ἀνάκλιτρο, χτισμένος κρέμεται ἕνας μεγάλος σιδερένιος χαλκᾶς ἀπ' ὄπου ξεκινάει βαρεῖα ἀλυσίδα. Ἡ Σαρακηνὴ σκλάβα, μὲ τὸ πόδι τῆς δεμένο στὴν ἄκρη τῆς ἀλυσίδας, βρῖσκεται σωριασμένη χάμου, μισόγυμνη. Ὅλες οἱ ἐπιφάνειες εἶναι μεγάλες, γυμνές καί μονόχρωμες, σὲ τόνους σκληρούς. Τὰ σχήματα ἄπλᾶ. Ζωηρὸ φῶς ἀπὸ λιακάδα παχειά, βαρεῖα, στὴ λουρίδα τ' οὐρανοῦ. Τῆ σκηνὴ τὴν ἰσκιώνει ἡ μεγάλη τέντα. Ἀπὸ μέσα, ἀργό, νωθρό, ἕνα τραγούδι ἀνατολίτικο).

Η ΣΚΛΑΒΑ (κουλουριάζοντας μ' ἀγωνία τὸ μπρούντζινο γυαλιστερό τῆς κορμῆ). Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Ἀλλάχ... κάνετε ἔλεος!.. διψᾶω... διψᾶω... (Στέκεται, σὰ νὰ προσμένει. Δὲν ἀκούγεται τίποτα, παρὰ μονάχα, ἀπ' ἔξω, τὸ ἀνατολίτικο τραγούδι. Σαναρχίζει τὸ θρῆνο τῆς). Ἀμάν... μιὰ σταλαματιὰ... μονάχα μιὰ σταλαματιὰ νερό... γιὰ τ' ὄνομα τοῦ προφήτη σας, τοῦ Χριστοῦ... Διψᾶω...

(Ἀπὸ αριστερὰ μπαίνει ἕνας καλόγερος. Φαίνεται νᾶρχεται ἀπὸ πολὺ μακριὰ κ' εἶναι τρισάθλιος, βουτηγμένος στὸν ἰδρώτα καί στὴ σκόνη. Τὰ μαλλιά του, τὰ γένεια του μπερδεμένα, τὸ ρᾶσο ζωσμένο στὴ μέση μ' ἕνα σκοινὶ κι' ἀνασηκωμένο ὡς τὰ καλάμια, γιὰ τὴν πορεία. Τὰ πόδια του τὰ ἔχει τυλιγμένα σὲ κουρέλια δεμένα ὀλόγυρα μὲ σπάγγους. Εἶναι νέος, ὅμως κουβαλάει μὲ κόπο στὴ ράχη του ἕνα σακκούλι καί κρατᾶει ραβδί. Μόλις μπῆκε, στάθηκε. Κοίταξε γύρω του λαχανιασμένος. Σφουγγίζει τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τὸ πρόσωπό του).

Η ΣΚΛΑΒΑ (πὺν μόλις τὸν εἶδε ἀναθάρσυνε. Τεντώνοντας τὰ γυμνὰ χέρια τῆς) Σίντι!.. σίντι!.. νερό!.. διψᾶω... Στὸ θεὸ πὺν πιστεύεις... δῶσε μου μιὰ σταλαματιὰ!

Ο ΚΑΛΟΓ. (τὴν κοιτᾶει ἀπὸ μακριὰ, μ' ὑποψία) Ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ! (κρυφὸσταυροκοπιέται).

Η ΣΚΛΑΒΑ Παπᾶ... ἀμάν!.. παπᾶ... νερό!..

Ο ΚΑΛΟΓ. Ταῖς πρεσβεῖες τῆς Θεοτόκου! Τ' εἶσαι ἐλλόγου σου, εὐλογημένη!

Η ΣΚΛΑΒΑ Μιὰ σκλάβα. Καί διψᾶω.

Ο ΚΑΛΟΓ. (κάνοντας ἕνα βῆμα) Διψᾶω κι' ἐγώ. Ἔρχομαι ἀπὸ πολὺ μακριὰ. Πολὺ μα-

κρυά... Χριστέ μου, ζέστη! (Κοιτάζοντας γύρω μ' εὐφροσύνη). "Ὁχ, ὅμως εἶναι ἄλλος κόσμος ἐδῶ. Ἴσκιος, ὄροσιά... Παράδεισος!.. (Βαθὺ ξανάσασμα).

Η ΣΚΛΑΒΑ (ξαφνικά, σαρκάζοντας) Χά!.. ἔτσι λές ἐσύ;

Ο ΚΑΛΟΓ. (ἀφαιρεμένος, ἐνῶ χαζεύει γύρω) Ναί, ἔτσι λέω.

Η ΣΚΛΑΒΑ Γελιέσαι. ("Ἔντονα) Παπᾶ! Ἐδῶ, εἶναι ἡ Κόλαση.

Ο ΚΑΛΟΓ. (ἀναπηδώντας) Μνήσθητί μου! (Σταυροκοπιέται γρήγορα, τρομαγμένος). Ὁ Θεός τὴν αἰνεσίμ μου μὴ παρασιωπήσης· ὅτι στόμα ἀμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμέ ἠνοίχθη... ("Ἡ συνέχεια τῆς προσευχῆς χάνεται μέσα σὰ γένεια του)

Η ΣΚΛΑΒΑ (ἀπελπισμένη, σωφιάζεται πάλι) "Ὁχ Ἀλλάχ, δὲν κάνεις τὸ ἔλεός σου; Δὲν ἀπόστασες;

Ο ΚΑΛΟΓ. Κάλλιο πές μου. Ἐδῶ εἶναι πού βρίσκεται τώρα ὁ βασιλέας ὁ κύρ - Νικηφόρος, οἱ παλατιανοὶ του; Ἀντάμωσα φουσάτα, τρανὰ φουσάτα στοὺς δρόμους, γυναίκα.

Η ΣΚΛΑΒΑ Ἐδῶ βρίσκονται, ναί.

Ο ΚΑΛΟΓ. "Ὁ, ὦ, βλέπω!.. Μοσκοβολάει γιασεμί ὁ ἀγέρας.

Η ΣΚΛΑΒΑ (μὲ μισὸ στόμα) Τὸ γιασεμί εἶναι τὸ λουλούδι τῆς.

Ο ΚΑΛΟΓ. Τὸ λουλούδι ποιανῆς;

Η ΣΚΛΑΒΑ (μὲ μιὰ λοξὴ ματιά, σφιγμένα χεῖλη) Ἐκεινῆς... ἀπάνω... (Δείχνει. Ἀπότομα). Μὰ τώρα σύρε, παπᾶ, στὸ δρόμο σου. Ἄν ἔχεις νερὸ νὰ μοῦ δώσεις δώσε μου, ἀλλιῶς σύρε. Δὲν ἔχει διάφορο γιὰ μένα ἂν μὲ ραβδίσουν ἀντάμα σου.

Ο ΚΑΛΟΓ. Ἀπὸ τὸ χρῶμα σου, συφοριασμένη, βλέπω πὼς γεννήθηκες στοὺς ἀπίστους. Εἶσαι κᾶν βαφτισμένη;

Η ΣΚΛΑΒΑ "Ὁχ, νερό, νερό, κι' ἂν εἶναι γιὰ νὰ μὲ βαφτίσουνε, παπᾶ, νὰ μὲ πνίξουν. Φλογίζονται τὰ σπλάχνα μου σοῦ λέω.

Ο ΚΑΛΟΓ. Χμ, τὸ κατάλαβα ἐγώ. Ἀβάφτιστο σκυλι εἶσαι. Δὲν ἔχει νερό, ὄχι.

(Προχωρεῖ δεξιά, νὰ φύγει).

Η ΣΚΛΑΒΑ (μιὰ ἄγρια κραυγὴ) Παπᾶ!

Ο ΚΑΛΟΓ. (σιάθηκε, μισογυρίζοντας) Ἔ.

Η ΣΚΛΑΒΑ Στὴν Κόλαση πού πᾶς, νὰ σὲ καίει ἔτσι καὶ σένα ἢ δίψα, στοὺς αἰῶνες!

Ο ΚΑΛΟΓ. Ἀνάθεμά σε, σκύλας γέννημα!.. "Ὁχ, ἡμαρτον, Κύριε. Ἐλέησόν με ὁ Θεός κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου... (Μασουλώντας τὸν ψαλμὸ κινάει πάλι διαπ, ἀπὸ δεξιά, μπαίνουνε γοργὰ ὁ Βούρτσις κι' ὁ Βαλάντης).

ΒΟΥΡΤΣΗΣ Ἔνας καλόγερος!

ΒΑΛΑΝΤΗΣ Ξένος.

ΒΟΥΡΤΣΗΣ Πὼς μπήκες ἐδῶ; Ποῦθε ἔρχεσαι;

Ο ΚΑΛΟΓ. Προσκυνῶ σας, ἀφεντάδες.

ΒΟΥΡΤΣΗΣ Πὼς μπήκες ἐδῶ; Τὸ βλέπεις τὸ κρεμασμένο ἐκεῖ σκουτάρι; Δὲν ξέρεις πὼς κανένας δὲν τὸ περνάει ζωντανός;

Ο ΚΑΛΟΓ. Μὲ τὴν ἄδειά σας, μοῦ ἔχουνε πεῖ τὸν τρόπο.

ΒΟΥΡΤΣΗΣ Λέγε τὸν τρόπο.

Ο ΚΑΛΟΓ. (χαμόγελο πονηρὸ) Ἐδειξα τὴ βούλα.

ΒΑΛΑΝΤΗΣ (Στὸ Βούρτσι) Τὴ βούλα λέει.

ΒΟΥΡΤΣΗΣ ("Ἀπλώνοντας τὸ χέρι του στὸν καλόγερο) Δῶσε νὰ ἰδῶ.

ΚΑΛΟΓΕΡ. (Προσκυνώντας πάλι, διπλωμένος σὰ δυὸ) Συμπαθᾶτε: Ἐχω ἐντολὴ νὰ δώσω τὴ γραφὴ πού φέρνω σὰ χέρια του μονάχα.

ΒΟΥΡΤΣΗΣ Σὲ ποιανοῦ χέρια;

ΚΑΛΟΓΕΡ. (Δίχως ν' ἀποκριθῆ, δείχνει κατὰ πάνω, μὲ μάτι σκιαγμένο).

- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Δὲ θὰ μπορέσεις ποτὲ νὰ περάσεις, καλόγερε. Πρέπει νὰ στὸ εἶπανε κι' αὐτό. Μακάρι ἄς καρτερεῖς ἕξ φεγγάρια.
- ΚΑΛΟΓΕΡ. Τότε... (βάζοντας τὸ χέρι δισταχτικὰ στὸν κόρφο του) θὰ σᾶς τὴ δείξω τὴ βούλα... Ὅμως ἀπὸ μακρὰ. Δὲν κάνει, λέει, ἡ γραφὴ νὰ πέσει σ' ἄλλουνοῦ χέρια. (Βγάζει ἕναν κοντὸ κύλινδρο, τὸν ἀνασπάζεται καὶ τὸν δείχνει σηκώνοντας ἴσαμε τὰ μάτια του τὸ χέρι.)
- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Ἄ... Ἄπὸ κεῖ πάνω ἔρχεσαι λοιπόν; Τόσο μακρὰ!
- ΚΑΛΟΓΕΡ. Ναί. Περπατᾶω δυὸ μῆνες. Τί μῆνα ἔχουμε τώρα, ἀφέντη;
- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Τελειώνει ὁ Ἰούλιος.
- ΚΑΛΟΓΕΡ. Σωστὰ δυὸ μῆνες. (Κρούει πάλι στὸ ράσο του τὴ γραφὴ.)
- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Πέρνα. Θὰ κατέβεις κάτω, τὴ σκοτεινὴ τὴ σκάλα πὺ βρίσκεται μπαίνοντας δεξιὰ σου. Εἶναι ὁ ξενώνας. Περίμενε ἐκεῖ ὥσπου νὰ σὲ φωνάξουν.
- ΚΑΛΟΓΕΡ. Στοὺς ὀρισμούς σου, ἀφέντη. (Περνάει δεξιὰ καὶ φεύγει ἀπὸ τὴν καμάρα, σκυφτός.)
- (Ἡ σκλάβη, ἀπὸ τὴν ὥρα πὺ φάνηκαν οἱ δυὸ ἀφεντιάδες, εἶχε λουφάξει. Πάλι, ἀκούγεται τώρα, στὴ σιωπὴ πὺ ἔγινε, τὸ ἀνατολίτικο τραγοῦδι, πέρα.)
- ΒΑΛΑΝΤΗΣ (Προχωρεῖ στὸ παραπέτο καί, βάζοντας τὸ χέρι ἀντὴλιο, κοιτάζει δεξιὰ.)
- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Ξεκρίνεις τίποτα;
- ΒΑΛΑΝΤ. Τίποτα. Σήμερα ἡ ἄχνα τῆς ζέστης εἶναι πολὺ πυκνὴ.
- ΒΟΥΡΤΣ. Ἐχεις ὥστόσο μάτι πὺ κόβει, Βαλάντη. Κάτι θὰ ξεχώριζες, ἂν ἐρχόταν.
- ΒΑΛΑΝΤ. Ναί, ἕνα σύγγεφο, τὸν κουρνιαχτό. Σὰν ἔρχεται ἀπὸ μακρὰ φουσατο, ξεχωρίζω πρῶτα τὸν κουρνιαχτὸ νὰ συμπορεύεται. Ἔτσι καθὼς στὰ κοπάδια.
- ΒΟΥΡΤΣ. Δὲ θάρθει σήμερα ὁ Τσιμισκῆς. Κι' ἄς εἶναι ἡ μέρα του ἡ ὀρισμένη.
- ΒΑΛΑΝΤ. Δὲν ἔπιασε ἀκόμα τὸ μεσημέρι. Ἄς ἴδουμε ὡς τὸ βράδι.
- ΒΟΥΡΤΣ. Ἄν ἐρχότανε, θὰ εἶχανε κιόλας δώσει μαντάτο οἱ βιγλάτορες, οἱ ἀκρίτες. Πουλί δὲν εἶναι νὰ πετάξει, Βαλάντη. Δὲ θάρθει σήμερα ὁ Τσιμισκῆς.
- (Ἡ σκλάβη ἀρχίζει πάλι, χαμηλόφωνα, τὸ θρηνο.)
- Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Διψᾶω...
- (Δὲν τῆς δίνουνε προσοχή. Ἄπὸ δεξιὰ μπαίνουνε δύο Βάραγγοι, μετὰ τὰ πελέκια, καὶ στέκονται ζερβόδεξα στὴν πύλη, τεντώνοντας τὰ σκέλια. Ἀμέσως ὕστερα ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς, ξοπίσω του ὁ κουροπαλάτης Λέων κι' ὁ Πρωτοσπαθᾶριος. Ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς εἶναι πολὺ μελαιρός, ἐκεῖ στὰ πενήντα-πενηνταπέντε. Τὰ μαλλιὰ του μαῦρα καὶ κατσαρὰ κρέμονται σιτοῦς ὤμους του. Μαῦρο, φαρδύ, κοντὸ γένι. Δὲν ἔχει πολεμικὰ ὄπλα.)
- Ν. ΦΩΚΑΣ (Συνεχίζοντας κάποια κουβέντα σ' αὐτοὺς πὺ τὸν ἀκολουθοῦν) Ὁχι, ὄχι! Ὁ Τσιμισκῆς εἶναι τίμιος πολεμιστῆς καὶ φίλος.
- (Οἱ δυὸ ἀπὸ τὸ βάθος ἄκουσαν, στράφηκαν ξαφνιασμένοι. Βαθυπροσκυνᾶνε τὸ βασιλέα.)
- ΝΙΚΗΦ. Τοῦ ἔχω μηνύσει: Θὰ μ' ἀνταμώσεις μετὰ τὸ φουσατο σου σύσωμο στὴν Καισάρεια ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος — μεγάλη ἡ χάρη του! (κάνει τὸ σταυρότου, οἱ ἄλλοι τὸ ἴδιο).—Λοιπὸν θάρθει. Ποτὲ δὲν ἄργησε ὁ Τσιμισκῆς εἶναι γοργὸς κι' εὐκίνητος. Ποτὲ δὲ μετέλασε.
- ΛΕΩΝ Εἶναι ἐπιδέξιος, τὰ παίζει ὄλα γιὰ ὄλα. Τ' ἀστέρι του ἀνεβαίνει σ' οὐρανὸ πεντακάθαρο. Μόνο τὴ Μοψουεστία δὲ μπόρεσε νὰ κυριέψει. Καὶ τ' Ἄδανα.
- ΝΙΚΗΦ. Τὸ φουσατο εἶτανε κουρασμένο, πληθαίναν οἱ ἄρρωστοι. Πολέμησε δίχως ἀναπαμὸ ὀλάκερο τὸ χειμῶνα.
- Ο ΠΡΩΤΟ-ΣΠΑΘΑΡΙΟΣ Λέγε πῶς τὸνομά του ἔγει γίνεται γνωστὸ σ' ὀλάκερη τὴν Ἄνατολή, καθὼς εἶτανε πρὶν τὸ δικό σου, Αὐγουστε. Οἱ ἄπιστοι τὸ τρέμουνε. Κ' οἱ σαρακη-

- νές μανάδες, γιά νά τρομάζουνε τὰ παιδιά τους τὸ βράδι καὶ νά τὰ μωρώνουν, τοὺς λένε : « Ἔρχεται ὁ Τσεμεσγκήγκ ». Τὸν ἔχουνε γιά δαίμονα ἐκεῖ κάτω. Ὅπως εἶχαν ἄλλοτε τὴ βασιλεία σου, Ἀὔγουστε.
- ΛΕΩΝ Ναί, ναί, τὸ εἶπα : τ' ἀστέρι του ἀνεβαίνει. Μπορεῖ νά πάει ψηλά, πολὺ ψηλά. Ἄν μὲ ρωτήσετε, δὲν ξέρω νά σᾶς ἀποκριθῶ οὔτε κι' ἐγὼ πόσο ψηλά θὰ πάει.
- ΝΙΚΗΦ. Ἀδερφέ μου κουροπαλάτη, τὸ ξέρεις τὸ Βουνὸ τοῦ Αἵματος ;
- ΛΕΩΝ Τ' ὄνομα τὸ ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ Τσιμισκῆς.
- ΝΙΚΗΦ. Ὅχι. Τ' ὄνομα βγήκε μονάχο του, ἔτσι καθὼς βγαίνουνε τὰ ὀνόματα, ἀπὸ τ' ἄσαρκο στόμα τῆς φήμης. Ὁ δομέστικος Ἰωάννης ὁ Τσιμισκῆς χάλασε ἐκεῖ πάνω πέντε χιλιάδες Σαρακηνοὺς, ἴσαμε τὸν τελευταῖο. Ξεπέζεψε ἀπὸ τ' ἄλογό του, χύμηξε πεζός, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι. Ἀνέβηκε τρεχάτος τὸ βουνό, μέσα σὲ βροχὴ ἀπὸ σαγίτες καὶ λιθάρια. Εἶναι γενναῖος ἄντρας, καὶ φίλος μου ὁ Τσιμισκῆς. Πολεμήσαμε ἀδερφικὰ ὄλα τὰ καλλίτερα χρόνια τῆς ζωῆς μας. Δὲν θέλω νά τὸν κατηγοροῦν. (Ἀφουγκράζεται). Ὅμως αὐτὴ ἡ φωνή... Ποιὸς τραγουδάει ;
- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Εἶναι πέρα, κάπου στὴν πολιτεία, Δέσποτα.
- ΝΙΚΗΦ. (Ἀφουγκράζεται. Μικρὴ παύση). Νά πάψει. Δὲ θέλω νά τραγουδᾶνε σήμερα στὶς πολιτείες μου. Σὰ σήμερα μαρτύρησε ὁ ἅγιος.
- (Ὁ Βαλάντης βγαίνει ἀπ' ἀριστερά).
- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Ἀὔγουστε, ἓνας καλόγερος ἦρθε ἐδῶ καὶ λίγην ὥρα μὲ μιὰ γραφὴ γιά τὴν ἀγιότητά σου.
- ΝΙΚΗΦ. Καλά, καλά, τώρα ἔχουμε ἄλλες ἔγνοιες. Θὰ τιμωρήσω σκληρὰ τοὺς Σαρακηνοὺς. Ὁ Νάσερ Ἐντωλλάχ παγίδεψε τοὺς δικούς μας κοντὰ στὴν Ταρσό καὶ χάλασε πολλούς, καὶ πῆρε λάφυρα. Αὐτὸ δὲ θέλω νά ξαναγίνει. Τ' ὄνομα τοῦ Φωκά, σὰν εἶτανε μονάχα στρατηγός, εἶχε σημαδέψει τὶς σάρκες τῶν ἀπίστων μὲ σίδηρο πυρωμένο. Ὁ Φωκάς εἶναι τώρα βασιλέας. Θὰ μὲ ξαναδοῦνε μπροστά τους ὀλόρθο, νά σφίγγω στὴ χούφτα τ' ἀστροπελέκι. Γι' αὐτὸ βρισκόμαστε ἐδῶ.
- ΛΕΩΝ Καὶ καρτεροῦμε, Ἀὔγουστε.
- ΝΙΚΗΦ. Δὲ καρτεροῦμε. Τ' ἀγρίμι, προτοῦ πηδῆξει, ζαρώνει, νά συγκεντρώσει τὶς δυνάμεις του. Μόλις μᾶς φέρεي τὸ φουσατο τοῦ ὁ Τσιμισκῆς θὰ ξεκινήσουμε ἐνωμένοι, ὄλα μαζί τὰ φουσατά. Θὰ περάσω τὶς Κιλίκιες πύλες καὶ θὰ βαδίσω καταπάνω στὴν Ἀνάβαρζο. Κατόπι στὰ Ἄδανα. Θὰ περάσω τὸ ποτάμι, τὸν Ἀμανό. Ἡ Ἀνατολὴ μου γνέφει ἀπὸ πέρα.
- ΒΟΥΡΤΣΗΣ Κι' ἡ Μοψουεστία ; κ' ἡ Ταρσός ; Ἄφησέ με, ἰσαπόστολε—στὸ γυρεύω χάρη—νά χτυπήσω ἐγὼ τοὺς Σαρακηνοὺς στὶς δυὸ πολιτείες ! Δὲ θὰ σοῦ ζητήσω μεγάλη δύναμη.
- ΝΙΚΗΦ. Βιάζεσαι, Βούρτση. Ὁ πόλεμος θέλει μελετημένη γοργάδα. Ὅλα θαρθοῦνε μὲ τὴ σειρά τους.
- ΛΕΩΝ Πιστεύω τυφλὰ — μάρτυς μου ὁ Θεός ! — στὴν πολεμικὴ σου ἀρετὴ, Ἀὔγουστε. Καὶ ποιὸς δὲν πιστεύει ; Ὡστόσο δῶσε μου τὴν ἄδεια νά σοῦ πῶ ταπεινὰ μιὰ γνώμη : Τὸν Τσιμισκῆ τί τὸν θέλεις μαζί σου ; Εἶναι δίκαιο πιά νά ξεκουραστεῖ, ὕστερα ἀπὸ τόσους ἀγῶνες. Μονάχος σου τὸ εἶπες ὅτι πολέμησε πολὺ.
- ΝΙΚΗΦ. Τ' εἶν' αὐτά, ἀδερφέ μου !
- ΛΕΩΝ Ἄκουσέ με καὶ κρίνε : Τὸ φουσατο τοῦ εἶναι χρήσιμο, θὰ τὸ προσθέσεις στὸ δικό σου. Ὅμως ἐκεῖνον στείλε τον στὴ Βασιλεύουσα, ἐκεῖ μπορεῖ νά ἐπιτελέσει καλλίτερο ἔργο.
- ΝΙΚΗΦ. Τί ἔργο ;

- ΛΕΩΝ Νά ἐπιτηρεῖ τὸ θρόνο σου, νὰ τὸν προστατεύει ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς σου. Θὰ εἶναι τὸ σκουτάρι σου στὴ Βασιλεύουσα ὁ Τσιμισκῆς.
- ΝΙΚΗΦ. Δὲν ἔχω ἐχθρούς.
- ΛΕΩΝ Ἔχεις, γιατί, τώρα, εἶσαι βασιλέας.
- ΝΙΚΗΦ. Δὲν τοὺς ξέρω.
- ΛΕΩΝ Ἔνας λόγος παραπάνω. Εἶναι πιὸ ἐπικίνδυνοι.
- ΝΙΚΗΦ. (ἄσπερα ἀπὸ μικρὴ σκέψη). Καλά, αὐτὸ εἶναι κάτι πὸ ἴσως ἀξίζει νὰ τὸ σκεφτεῖ κανένας. Σ' εὐχαριστῶ ὡστόσο ἀδερφέ μου. (Ὁ Βαλάντης ξαναγύρισε). Τί μαντάτα, Βαλάντη;
- ΒΑΛΑΝΤΗΣ Τίποτα νεώτερο, Αὐγούστε.
- ΝΙΚΗΦ. Πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τὰ τείχη πὸ τὰ ξαναχτίζουν. Ἡ δυτικὴ πλευρὰ μοῦ εἶπαν πὼς τέλειωσε.
- (Καθὼς προχωροῦνε πρὸς τ' ἀριστερά, ἡ σκλάβα ἔπεσε μπρούμυτα, προσκυνώντας, ἐνῶ σύγκαιρα ξαναρχίζει χαμηλόφωνα τὸ θρηνο της).
- ΝΙΚΗΦ. Ποιὸς τὴν ἔδεσε ἐδῶ τῆ σκλάβα τούτη;
- ΒΑΛΑΝΤ. Ὁ πραιπόζιτος, Δέσποτα. Διαταγὴ τῆς Αὐγούστας.
- ΝΙΚΗΦ. Ἄ, καλά, καλά, τότε ἄς μείνει. Δώστε της μονάχα νὰ φάει. Εἶναι σήμερα τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος.
- ΒΑΛΑΝΤ. Συμπάθα με, Δέσποτα, ὅμως ἡ σκλάβα δὲν πεινάει. Διψάει.
- ΝΙΚΗΦ. Νά τῆς δώσουνε λοιπὸν νὰ πιεῖ.
- ΒΑΛΑΝΤ. Τὴν ἔχει καταδικάσει σὲ δίψα ἢ ἴδια ἢ Αὐγούστα. Δὲν ξέρω γιὰ ποιὸ λόγο.
- ΝΙΚΗΦ. (ἐλαφρὸ χαμόγελο), ὦ, Θεοφανώ! Τί ὁμορφα καὶ σκληρὰ νύχια πὸ ἔχεις! Λυγερὴ μου τίγρισα!.. Δὲν πρέπει νὰ τίς κρίνουνε τίς γυναῖκες, ἄρχοντες. Πιστεύω πὼς ξέρουνε πάντα καλλίτερα ἀπὸ μᾶς. Πᾶμε. (Προχωροῦν ἀριστερά. Σαφνικὰ ὁ Φωκᾶς στέκεται σκυθρωπός). Κάτι εἶναι πὸ μ' ἐμποδίζει νὰ βγῶ ἀπ' αὐτὴ τὴν πύλη. (Οἱ ἄρχοντες τὸν κοιτάζουν). Κάτι μοῦ φράζει τὸ δρόμο.
- ΒΟΥΡΤΣ. (τραβώντας τὸ σπαθί του). Θὰ τὸν ἀνοίξω ἐγὼ τὸ δρόμο, ἰσαπόστολε. (Χαράζει στὸν ἀέρα μὲ τὸ σπαθί του ἕνα σταυρό).
- ΝΙΚΗΦ. Ὅχι, ὄχι, ἴσως θᾶπρεπε νὰ τὸ κάνω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ. (Ψάχνεται). Ὅμως εἶμαι ξαρμάτωτος. Δὲν ἔχω οὔτε μαχαίρι.
- ΒΟΥΡΤΣ. (τοῦ ἀπλώνει τὸ σπαθί του). Μὲ τὴ δική μου τὴ λεπίδα τότε, Δέσποτα.
- ΝΙΚΗΦ. Ὅχι μὲ ξένο σπαθί, αὐτὸ εἶναι κακό. (Κοιτάζοντας πίσω του). Κι' αὐτὴ ἡ σκλάβα πὸ μοῦ ἔκοψε τὸ δρόμο... Πάνω πὸ προχωροῦσα, ἄκουσα τὸ θρηνο της. Δὲ μ' ἀρέσει αὐτὸ τὸ σημάδι.
- ΒΟΥΡΤΣ. (κάνοντας ἕνα βῆμα). Σορκίζω τὸ κακὸ ἂν τὴν καρφώσω ἐκεῖ πὸ βρίσκεται. (Τεντώνει τὸ σπαθί του).
- ΝΙΚΗΦ. Στάσου. Δὲν εἶναι δικιά μου ἡ σκλάβα, εἶναι τῆς Αὐγούστας. Δὲ θὰ μοῦ τὸ συχωρέσει πὸ τῆς τὴν πῆρα. (Μικρὴ παύση). Ἀπὸ λίγον καιρὸ τώρα, ἀπὸ τότε πὸ ἐγίνα βασιλέας, ἔχω μείνει χωρὶς πνευματικό. Γι' αὐτό, θαρῶ, ἔχει βαρύνει ἔτσι ἡ καρδιά μου. Μὴ σᾶς ἐπηρεάζει αὐτὸ ἄρχοντες, θὰ διορθωθεῖ. Περιμένω γραφὴ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος.
- ΒΟΥΡΤΣ. Αὐγούστε, ὁ καλόγερος πὸ σοῦ ἔλεγα...
- ΝΙΚΗΦ. Ποιὸς καλόγερος;
- ΒΟΥΡΤΣ. Ἔνας ξένος πὸ κρατᾷ μιὰ γραφὴ. Ἡ βούλα εἶναι ἀπὸ τὸν Ἄθωνα.
- ΝΙΚΗΦ. Καὶ δὲ μοῦ τῶλεγε, Βούρτση! δὲ μοῦ τῶλεγε; ὦ Χριστέ! Νά μοῦ τὸν φέρουν ἐδῶ, ἀμέσως!

(Ὁ Βαλάντης βγαίνει δεξιά).

- ΝΙΚΗΦ. Ἄχ ναί, ναί, τώρα ξαλαγαραίνει ἡ καρδιά μου. Εἶτανε πυκνὸ, πυκνὸ τὸ σύγνεφο. Ἀπὸ κεῖ-πάνω, ὁ Ἀθανάσιος μοῦ γράφει. Τώρα θὰ ἰδῆτε πὼς εἶλα

θά φέξουνε γύρω, ἄρχοντες. (Κοιτάζει ἀνυπόμονος δεξιά, τὴν πύλη). Μὰ γιατί ἄργουν; (Ὁ Βούρτσιος κάνει νὰ κινήσει κι' αὐτὸς γιὰ δεξιά ὅταν ὁ Βαλάντης ξανάρχεται καί, ξοπίσω του, ὁ καλόγερος ποὺ πέφτει στὸ ἄνοιγμα τῆς πύλης μπρούμυτα, προσκυνάει). Ἔλα, ἔλα, ἀδερφέ. Σὲ καρτερῶ.

ΚΑΛΟΓΕΡ. (στοὺς ἄλλους). Τοῦτος εἶναι ὁ βασιλέας;
ΒΟΥΡΤΣ. Προσκύνα!

(Ὁ καλόγερος ξαναπέφτει μπρούμυτα).

ΝΙΚΗΦ. Σήκω. Πές μου τί νέα φέρνεις. Ἔχεις γραφή; ποῦναι τῆ;

ΚΑΛΟΓΕΡ. Ἔχω γραφή γιὰ τὸ βασιλέα τῶν Ρωμαίων. (Τὴ βγάζει ἀπὸ τὸ ράσο του.)

ΝΙΚΗΦ. Ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιλέας τῶν Ρωμαίων, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου. Δώσε μου τὴ γραφή. (Τὴν παίρνει καὶ καθὼς τὴν ἀνοίγει.) Σοῦ ἔδωσαν φαί; θὰ εἶσαι ἀποσταμένος. (Στοὺς ἄλλους.) Νὰ τοῦ δώσουνε φαί καὶ ράσο καινούργιο. Καὶ καλλίγια. Ἀπὸ σήμερα κι' ἐμπρὸς τὸν παίρνω στὴν ἀκολουθία μου.

ΚΑΛΟΓΕΡ. Ὁ Θεὸς νὰ σὸ πληρώσει. Βάδιζα δυὸ μῆνες.

ΠΡΩΤΟΣΠ. Σώπαινε. Δὲ μιλάνε στὸ βασιλέα. Τοῦ ἀποκρίνονται μονάχα.

ΝΙΚΗΦ. Δὲν πειράζει, δὲν πειράζει. Κι' ἀφήστε τον ἐλεύθερο, νὰ γυρίζει ὅπου θέλει.

ΠΡΩΤΟΣΠ. Εἶναι δλότελα ἄξεστος, κατοίκι βουνίσιο.

ΝΙΚΗΦ. Εἶναι ἀποσταμένος τοῦ Ἀθανάσιου.

(Ἀρχίζει νὰ διαβάσει τὴ γραφή, ξαφνικὰ ὁμοῦς ἡ θωριά του σκοτεινιάζει. Σηκώνει τὰ μάτια, κοιτάζει τὸν καλόγερο. Ξαναβυθίζεται στὸ διάβασμα. Τέλος, στὸν καλόγερο.)

ΝΙΚΗΦ. Ἐέρεις ἐσύ τί γράφει ἐδῶ-μέσα;

ΚΑΛΟΓ. Ὅχι.

ΝΙΚΗΦ. (Ἀφοῦ διαβάσει ἀκόμα λίγο. Μὲ φωνὴ τσακισμένη ἀλλὰ τραχειά) Ἀφήστε με μονάχον. Ὅλοι σας.

(Οἱ ἄρχοντες προσκυνᾶνε τὸ βασιλέα καὶ φεύγουν ἀπὸ δεξιά, παίρνοντας μαζί τους καὶ τὸν καλόγερο. Κ' οἱ Βάραγγοι φεύγουν. Ὅλοι, ἐξὸν ἀπὸ τὴν δεμένη σκλάβα.)

ΝΙΚΗΦ. (Μόνος) ὦ, Χριστέ! Γιατί εἶσαι τόσο ἄσπλαχνος σὲ μένα; Σήκωσα τὸ σπαθί σου τὸ βαρὺ μὲ τ' ἀδύναμο χέρι μου. Ἐβαλα χάμου τὸ γόνατο καὶ φορτώθηκα στοὺς ὄμους μου τὴν Οἰκουμένη. Καὶ νά! μ' ἀποσπρώχνεις. Σημαδεύεις στὸ μέτωπο, μὲ δάχτυλο καταδίκης, τὸ δοῦλο σου τὸ Νικηφόρο. Γιατί, Κύριε;... ὦχ, τί βαρὺς ποὺ εἶναι ὁ λόγος σου. Πιδ βαρὺς, πιδ βαρὺς ἀπὸ τὰ χρόνια. Ἀπὸ τοὺς αἰῶνες... Μὲ γέρασες!

(Ἀργά, τσακισμένος, πάει στ' ἀνάκλιτρο τοῦ βάνθους, κάθεται. Ὑστερα κρύβει τὸ πρόσωπο στὰ χέρια του. Ἡ σκλάβα τὸν κοιτάζει ζαρωμένη χάμου, ἀσάλευτη. Ἀπὸ δεξιά, ἀθόρυβα, μπῆκε ἡ Θεοφανώ. Κοιτάζει γιὰ λίγο τὸ Νικηφόρο ἀμίλητη, ὄρθια κοντὰ στὴν πύλη. Εἶναι ντυμένη πολὺ ἀπλᾶ, μ' ἓνα χιτώνα. Βαδίζοντας μαλακὰ κι' ἀθόρυβα, μὲ βήματα αἴλουρου, ἔρχεται κοντὰ του, στέκεται δίπλα του ὄρθια. Δὲν τὴν εἶδε. Ἡ σκλάβα ἀπὸ χάμου, τὴν κοιτάζει ζαρωμένη, μὲ μάτι τεντωμένο.)

ΘΕΟΦΑΝΩ (Χαμογελώντας ἄοριστα, ἐνῶ ἀγγίζει τὸν ὦμο τοῦ Φωκᾶ) Ὁ βασιλέας καὶ Κύριός μου εἶναι συλλογισμένος...

ΝΙΚΗΦ. (ποὺ τινάχτηκε τρομαγμένος) ὦ! πῶς ἦρθες ἔτσι κοντὰ μου, ἀθόρυβη, Θεοφανώ, σὰν κακὴ σκέψη!

ΘΕΟΦΑΝΩ Κακὴ σκέψη, κύριέ μου!

ΝΙΚΗΦ. Δηλαδή... ὄχι αὐτό... (Ἀλλάζοντας τόνο, τρυφερός) Μὴν κακοφανίζεσαι,

- καλή μου. Ἡ καρδιά μου εἶτανε βαρειά σήμερα, ἀπὸ τὸ πρῶτ. Μὲ ζώνουνε χίλιες δυὸ ἔγνοιες, βλέπεις.
- ΘΕΟΦΑΝΩ ΝΑΪ, νΑΪ, ὁ Νικηφόρος εἶναι πάντα σκοτεινός, πάντα βαρύθυμος.
 ΝΙΚΗΦ. (Τῆς παίρνει τὸ χέρι) Μὴ μ' ἀδικήσεις. Ἕνας καινούργιος πόλεμος ἀρχίζει, πρέπει νὰ μελετηθοῦν πολλά. Τὸ ξέρεις δὲ πὼς ὄλα περνᾶνε μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια μου.
- ΘΕΟΦΑΝΩ Κ' εἶναι συλλογισμένος γιὰ τοῦτο ὁ Νικηφόρος, τὸ σπαθὶ τοῦ Θεοῦ! ὁ νικητῆς ποὺ πῆρε τὸν Χάντακα, ποὺ δρασκέλισε τὸν ἀδάμαστο Ταῦρο, τὶς ἐρήμους τῆς Συρίας, ποὺ ἐσφίξε στὴ σιδερένια του χούφτα τὸ Χαλέπι;
- ΝΙΚΗΦ. Ὡ Θεοφανώ! τί ἔμορφα ποὺ τραγουδᾷς τὶς ματωμένες πράξεις. Στὰ χεῖλη σου τὸ αἷμα γίνεται βαφή ἄλικην γιὰ νύχτες ἐρωτικές. (Τὴν παίρνει ἀπὸ τὴ μέση.)
- ΘΕΟΦΑΝΩ Ὅχι, ὄχι, τὸ ξέρω πὼς δὲ μὲ συλλογίζεσαι. Ἡ Θεοφανώ δὲν εἶναι πιά τίποτα γιὰ σένα. Ἀγαπᾷς τὶς νίκες σου περισσότερο ἀπὸ τὴ Θεοφανώ.
- ΝΙΚΗΦΟΡ. Ἡ νίκη εἶναι κρεβάτι καὶ γιὰ τοὺς δυὸ μας, καλή μου. Τὴν ἀπλώνω μπροστά στὰ πόδια σου. δορὰ ἀπὸ ἀγρίμι σκοτωμένο στὸ λόγγο, γιὰ νὰ πατήσεις ἀπάνω, νὰ νιώσεις στὰ γυμνά σου πέλματα τὸ μαλακὸ χᾶδι τῆς. Ἀπάνω τῆς θὰ γύρουμε, Θεοφανώ, κ' οἱ δυὸ μας... Ὡχ, μ' ἔχεις κάνει νὰ ξεχνῶ τὰ χρόνια μου.
- ΘΕΟΦΑΝΩ (ἐνῶ τοῦ χαϊδεύει ἀργὰ τὸ πρόσωπο. Ὁρθία πάντα). Κι' αὐτὴ ἐκεῖ ἡ γραφή; Εἶναι σχέδιο τάχα τοῦ πολέμου;
- ΝΙΚΗΦΟΡ. (ταραγμένος) Ποιὰ γραφή;
- ΘΕΟΦΑΝΩ Μὰ νά, ἐκείνη - ἐκεῖ, στὰ πόδια σου.
- ΝΙΚΗΦΟΡ. (ποὺ τὴ μαζεύει βιαστικά, τὴ διπλώνει) Ὅχι, ὄχι... αὐτὸ εἶναι κάτι δίχως σημασία... μιὰ ἀπλὴ γραφή... ἀναφορά...
- ΘΕΟΦΑΝΩ Ὡ, πὼς τὴν τυλίγεις γρήγορα! Θάλεγε κανένας πὼς φοβᾶσαι μήπως τὴν ἰδῶ. Δὲν ἐμπιστεύεσαι πιά τὴ Θεοφανώ σου, κύριέ μου;
- ΝΙΚΗΦΟΡ. Σοῦ εἶπα: Εἶναι κάτι ἀσήμαντο, γυναίκα.
- ΘΕΟΦΑΝΩ Τότε Ἕνας λόγος παραπάνω γιὰ νὰ τὴν ἀφήσεις χάμου. Ἐχει καὶ βούλα. Ὡ! ὦ! Ἄν σοῦ ζητοῦσα νὰ τὴν κοιτάξω;
- ΝΙΚΗΦΟΡ. Ποιὰ; Τὴ βούλα;
- ΘΕΟΦΑΝΩ Ὅχι, τὴ γραφή.
- ΝΙΚΗΦΟΡ. Ἄχ, τί παράδοξη ποὺ εἶσαι κάποτε, Θεοφανώ! Τί σοῦ λέει ἐσένα μιὰ γραφή κοινότατη, μιὰ ἀναφορά ἐκεῖ ποὺ τὴ στέλνουμε μερικοὶ ἄμοιροι ἱκέτες στὸ βασιλέα.
- ΘΕΟΦΑΝΩ Εἶμαι γυναίκα, καὶ εἶμαι περίεργη. Δῶσε μου, Νικηφόρε, τὴ γραφή.
- ΝΙΚΗΦΟΡ. (σὲ δυσφορία μεγάλη) Κι' ἄν... ἄν εἶναι κάτι ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὸ μάθει ξένος;...
- ΘΕΟΦΑΝΩ (δρῶνόντας τὸ κορμί τῆς) Ξένη ἢ Αὐγούστα;
- ΝΙΚΗΦΟΡ. (σ' ἀπόγνωση) Ὅχι... ἀλλὰ νά: τούτη - ἐδῶ ἡ σκλάβά σου μᾶς ἀκούει.
- ΘΕΟΦΑΝΩ (μ' ἀδιαφορία) Ὡ! μὴ τὴ λογαριάζεις αὐτήνε. Θὰ πεθάνει. (Βόγγος τῆς σκλάβας). Τῆς ὑποσχέθηκα νὰ τὴ σκοτώσω μονάχη μου, καλέ μου, μὲ τὸ χρυσὸ μου τὸ μαχαίρι. (Τὸ βγάζει ἀπὸ τὸν κόρφο τῆς. Εἶναι Ἕνα μικρὸ κομπὸ ἐγχειρίδιο). Νά, κοίταξε.
- ΝΙΚΗΦΟΡ. (ἀποκαμωμένος) Θεοφανώ, πολὺ μὲ κουράζεις.
- ΘΕΟΦΑΝΩ (ἀρπάζοντας μὲ κίνηση γοργή τὴ γραφή). Πάει πιά! Ἐγίνε.
- ΝΙΚΗΦΟΡ. Θεοφανώ! Δὲ θέλω νὰ διαβάσεις!
- ΘΕΟΦΑΝΩ Εἶναι προσβολὴ γιὰ τὴν Αὐγούστα νὰ τῆς κρύβουνε μυστικά.
- ΝΙΚΗΦΟΡ. Οἱ πόλεμοι δὲ σ' ἐνδιαφέρουν ἐσένα. Μοῦ τόπες. Τὸ ξέρω.
- ΘΕΟΦΑΝΩ (γλυκεῖα πάλι) Μ' ἐνδιαφέρεις ἐσύ, κύριέ μου. Κ' ἡ εὐτυχία μας. (Ξεδιπλώνει τὴ γραφή κι' ἀρχίζει νὰ διαβάσει. Ὁ Φωκᾶς ξανάπεσε στὸ ἀνάκλιτρο,

έκρουσε τὸ πρόσωπό του στὰ χέρια του. Σὲ λίγο ἢ Θεοφανώ, γυρίζοντας τὰ μάτια πάνω του). Ἀναφορά ;.. ἀπὸ φτωχοὺς ἰκέτες ;.. (Ὁ Νικηφόρος τὴν κοιτάζει ἀπελπισμένος). Λέει λοιπὸν ψέμματα ὁ βασιλέας !.. (Ξαναδιαβάζει). Χμ ! ἔπρεπε νὰ τὸ μαντέψω. Τὸ κοράκι, ἀπὸ τὸν Ἀθῶνα. Ὁ ἐχθρὸς μου. Ὁ θανάσιμος ἐχθρὸς...

ΝΙΚΗΦΟΡ. (ἀτασθαλιωμένος) Μὴ μιλάς ἔτσι ! Εἶναι ἅγιος. Τὴν ψυχὴ μου τὴν ἔχω ἀποθέσει στὰ χέρια του. (Σ' ἀπόγνωση πικρῆ) Κ' εἶναι ὁ μοναδικός, ὁ ἀκριβός μου φίλος. Αὐτὸς μονάχα στέκεται πάνω ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα.

ΘΕΟΦΑΝΩ (διαβάζοντας) ὦ, ὦ ! τοῦτο εἶναι πιὸ ἄτιμο ἀπὸ κεῖνο ποὺ μάντευα. Σὲ καταριέται γιατί πήρες γυναίκα σου ἐμένα. Σὲ κατηγορεῖ πὼς πάτησες τὸν ἔρκο σου νὰ μείνεις ἄγνός, καὶ ν' ἀσκητέφεις μαζί του. Ἔδεσες τὴ ζωὴ σου, γράφει μ' ἓνα γέννημα τοῦ Ἀδῆ. Καὶ θὰ σὲ τιμωρήσει ἢ θεῖα Δίκη, θὰ πεθάνεις ἀθλία, σὰν κοινὸς κακοῦργος. Αὐτὰ λέει ὁ φίλος σου ὁ καλός.

ΝΙΚΗΦ. Ἀνεξερευνητὲς οἱ βουλὲς τοῦ Παντοδύναμου.

ΘΕΟΦΑΝΩ (τυλίγοντας πάλι τὴ γραφὴ) Καὶ τώρα τί θὰ κάνεις ;

ΝΙΚΗΦ. Δὲν ξέρω.

ΘΕΟΦΑΝΩ Ἦ ἀφήσεις τὴν Αὐγούστα ἀνυπεράσπιστη ; Θὰ δώσεις τὸ δικαίωμα στὸ κάθε βδέλυγμα νὰ τὴ βρίζει ; Οἱ πέντε κόρες τοῦ Κωνσταντίνου, ποὺ εἶτανε πεθερὸς μου μιὰ φορά, μὲ κυνηγᾶνε μὲ κατάρες. Καὶ τώρα τοῦτος.

ΝΙΚΗΦ. ὦ, μὴ τὸ βλέπεις ἔτσι. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἅγιος. Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μιλάει ἀπὸ μέρος τοῦ Θεοῦ. Χρόνια καὶ χρόνια εἶτανε πνευματικὸς μου. Θέλει τὸ καλὸ τῆς ψυχῆς μου.

ΘΕΟΦΑΝΩ Καλά, Νικηφόρε. Τότε νὰ τὸ ξέρω πὼς εἶμαι μονάχη μου.

ΝΙΚΗΦ. Θεοφανώ...

ΘΕΟΦΑΝΩ Σῶπα.

ΝΙΚΗΦ. Θεοφανώ, τὸ ξέρω τί σοῦ χρωστάω. Ἦμουν στρατηγός, ἓνας ἄξιος θαρῶ στρατηγός, ὅμως μοῦ ἀπλωσες τὸ χέρι σου καὶ μ' ἀνέδασες δίπλα σου, στὸ θρόνο τῆς Οἰκουμένης. Μαζί φορτωθήκαμε τὸ βάρος τοῦ κόσμου. Δρασκελίσαμε σύγκαιρα μιὰν ἄβυσσο, μιὰ σκοτεινὴ, ἀπύθμενη ἄβυσσο. Δὲν ἔχει δρόμο πιά γιὰ πίσω, φτάσαμε στὸ σύνορο τῆς εὐθύνης. Μαζί θὰ δδέψουμε τὸν ὑπόλοιπο δρόμο, ὅσα κι' ἂν ἔχει ἀγκάθια.

ΘΕΟΦΑΝΩ Σῶπα. Δὲ μοῦ χρωστᾶς τίποτα.

ΝΙΚΗΦ. Ὁχι, αὐτὸ εἶναι ψέμμα !

ΘΕΟΦΑΝΩ Τίποτα. Φροντίζεις γιὰ τὴν ψυχὴ σου. Ἀχ τί τρελλὴ ποὺ ἤμουν νὰ μὴ συλλογιστῶ τὴ δική μου κι' ἐγώ. Γιὰ σένα, ἀπὸ ἔρωτα γιὰ σένα βουτήχτηκα στὸ κρῖμα. Ὡς τὸ λαιμό.

ΝΙΚΗΦ. Πὼς μιλάς ἔτσι ; Εἶσαι ἄγνή, Θεοφανώ, εἶμαι βέβαιος.

ΘΕΟΦΑΝΩ Εἶμαι κριματισμένη. Ἴσως ἦρθε πιά ἡ στιγμή νὰ τὸ μάθεις. Γιατί τάχα νὰ κρατάω ὀλάκερο τὸ βάρος τῆς ἀμαρτίας ἀπάνω μου, ἀφοῦ δὲν εἶμαι ἡ μοναδικὴ φταῖχτρα ;

ΝΙΚΗΦ. Γυναίκα, μὲ κάνεις καὶ τρέμω.

ΘΕΟΦΑΝΩ Κράτησε τὴν ἀντοχή σου ὡς ποὺ νὰ μάθεις. Θὰ σοῦ χρειαστεῖ. Ὁ πρῶτος μου ἄντρας, ὁ βασιλέας Ρωμανός...

ΝΙΚΗΦ. (Σηκώνεται). Τί θὰ πεῖς ;.. τί θὰ πεῖς ;.. Δὲ θέλω !

ΘΕΟΦΑΝΩ Ὁ Ρωμανός...

ΝΙΚΗΦ. (Κραυγὴ). Σῶπα ! δὲ θ' ἀκούσω τίποτα ! δὲ θὰ πιστέψω τίποτα ! Φεύγω γιὰ πόλεμο, μοῦ χρειάζεται ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς μου. ὦ, ἀσπλαχνη, τί στιγμή ποὺ βρήκες !

ΘΕΟΦΑΝΩ (Ἀλύγιστη). Ὁ Ρωμανός...

ΝΙΚΗΦ. Μὰ τὴν ψυχὴ μου, δὲν ξέρω τί μὲ κρατάει καὶ... (Ψάχνεται. Ὑστερα, πιάνοντας τὸ μέτωπό του). ὦχ, νὰ το πάλι. Εἶταν ἓνα μαῦρο σύγγεφο, ποὺ μοῦ

σκοτεινίασε τὰ μάτια. "Ὀμως ἔφυγε. (Βαθὲς ἀναουσιμὸς). Δόξα στὸν Παντοδύναμο, ἔφυγε... Θεοφανώ, ἄφησέ με μονάχον. Θὰ γυρίσεις πίσω στὴ Βασιλεύουσα, ναί, ναί, ἔτσι τὸ θέλω: θὰ γυρίσεις στὴ Βασιλεύουσα. Εἶτανε λάθος μου πὺν σὲ πῆρα μαζί μου. Ἐτοῦτοι ἐδῶ οἱ τόποι, τὰ βουγά, οἱ καυτὲς ἐρημιές, δὲν εἶναι γιὰ τρυφερὰ πόδια σὰν τὰ δικά σου. Θὰ γυρίσεις στὴ Βασιλεύουσα καὶ θὰ καρτερεῖς ἐκεῖ τὸ γυρισμό μου. Ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὴν ἀσφάλειά σου στὸ δρόμο, κι' ἐκεῖ. Θὰ ὀρίσω κοντά σου φύλακα ἔναντε πὺν θὰ εἶναι ἴδιος Ἀρχάγγελος. Τίμιος καὶ πιστός. "Ὀλα θὰ πᾶνε καλά, θὰ ἴδεις. Νά! πάει κι' αὐτὸ, πέρασε. "Ἐ, καλή μου; "Ἐλα τώρα νὰ σὲ φιλήσω. Ὁ Ἀθανάσιος μὸς τ' ἀπαγόρευε, ἔμωσ ἐγὼ θὰ σὲ φιλήσω. Βλέπεις; βλέπεις πόσο εἶσαι γιὰ μένα ἀκατανίκητη; "Ἐκανες τὸ γερραμένο μου κορμί ν' ἀνθίσει. Σ' εὐχαριστῶ, Θεοφανώ. (Τὴν τραβάει κοντά του καὶ τὴ φιλεῖ στὸ μέτωπο). Νά, ἔτσι. Τώρα σ' ἀφήνω. Καὶ θὰ ἴδωθοῦμε αὔριο πιά γιὰ τὸν ἀποχαιρετισμό. (Φεύγει μὲ βήματα μεγάλα ἀπὸ δεξιὰ. Ἡ βασίλισσα ἀπόμεινε θοθὴ κι' ἀλύγιστη ἐκεῖ πὺν στεκότανε).

ΘΕΟΦΑΝΩ (Δίχως νὰ στραφεῖ, στὴ σκλάβα πὺν βρῖσκειται πάντα σωριασμένη πίσω της). Δὲν ἀλλάζεις γνώμη; (Βόγγος τῆς σκλάβας). Τὰ δαιμόνια πὺν ὀρίζεις μ' ἐχθρεύονται πάντα; (Σιωπὴ). Ἀνάθεμά σε! (Στραφῆκε ἀπότομα, ἀγριωπῆ).

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Ἀμάν! Δὲν τὰ ὀρίζω, κυρά. Ἐκεῖνα ὀρίζουνε τὰ πάντα: Τὴ ζωή, τ' ἀστέρια καὶ τὸ θάνατο.

ΘΕΟΦΑΝΩ Γύρεψέ τους ν' ἀλλάξουνε γιὰ μένα γνώμη. Γύρεψέ τους.

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Ἀχ, δὲ φελάει' στὸ εἶπα. Τί μὲ βασανίζεις;

ΘΕΟΦΑΝΩ Γύρεψέ τους.

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Τὸ ἔκανα. Τὰ σημάδια μείνανε τὰ ἴδια· δὲ μπορῶ νὰ σὲ γελάσω.

ΘΕΟΦΑΝΩ Τότε θὰ μείνεις αὐτοῦ. Καὶ θὰ πεθάνεις.

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Τί διάφορο θάχεις μὲ τοῦτο; Ὁ Ἀλλάχ θὰ σὲ τιμωρήσει. Εἶναι πιὸ δυνατὸς ἀπὸ τὸ δικό σου τὸ Θεό. Κρατάει λεπίδι στὸ δεξιὸ του.

ΘΕΟΦΑΝΩ Κι' ὁ δικός μου κρατάει λεπίδι. Μὰ δὲ γνοιάζομαι ἐγὼ γιὰ τοὺς Θεούς. Δὲν ἔγνεψαν πάνω μου σὰ γεννήθηκα. Εἶμαι ἀδικημένη.

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Ὁ καθέννας μας σέρνει τὸ ριζικό του σὰν τὴ σκιά τὴ δεμένη στὰ πόδια του, στὸ εἶπα. Τί παλεύεις νὰ λυθεῖς, προτοῦ πεθάνεις.

ΘΕΟΦΑΝΩ Τὸ προμάντεμά σου μὲ βαραίνει. Δὲ θέλω νὰ τελειώσω ἄσχημα, πάλαιψα πολὺ νὰ φτάσω ἐδῶ πὺν βρῖσκομαι τώρα.

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Ἀχ, πάλι τὰ ἴδια, καὶ πάλι τὰ ἴδια. Τρία μερόνυχτα μ' ἔχεις ἐδῶ, στὰ σίδερα καὶ στὴ δίψα. Κι' ἂν εἶτανε βολετὸ νὰ μὲ κρατήσεις ἔτσι ὡς τὸν ἄλλο αἰῶνα, θαρεῖς πὺν θὰ τ' ἀλλάζεις μὲ τοῦτα τὸ γρηκτό; (Παύση.)

ΘΕΟΦΑΝΩ (Κάθεται) Ἐλα. Θὰ σὲ φορτώσω χρυσάφι καὶ στολίδια. Θὰ σοῦ δώσω κρίκους μαλαματένιους νὰ φορεῖς στὰ μπράτσα σου, νὰ λάμπουνε σὰ φεγγάρια. Δὲ θάσαι πιά σκλάβα. Τὰ στήθια σου θ' ἀστράφτουν ἀπὸ τὰ πετράδια καθὼς τὸ οὐράνιο στερέωμα μ' ἀστροφεγγιά... Γύρισε μονάχα γιὰ χάρη μου τὸ γραμμένο.

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Δὲν τὸ μπορῶ.

ΘΕΟΦΑΝΩ (Σὲ ἀγωνία) Μὰ δὲν τὸ βλέπεις; δὲν τὸ βλέπεις; Ὁ δαίμονας αὐτὸς μὸς τρώει τὰ σπλάχνα. Δὲ χόρτασα, δὲ χόρτασα ἀκόμα. Μέσα μου ἀνοίγεται μιὰ ἄβυσσο, καὶ βουίζει, καὶ μὸς τρώει τὰ σπλάχνα, νύχτα-μέρα. Δὲ χόρτασα, δὲ χόρτασα ἀκόμα. Δὲ θέλω νὰ περάσω. Δὲ θέλω νὰ περάσω!

Ἡ ΣΚΛΑΒΑ Ὀλα περνᾶνε.

ΘΕΟΦΑΝΩ Ὀχι ἐγὼ! Εἶμαι ἡ κόρη τοῦ Κρατεροῦ, πὺν εἶτανε κάπελας, συλλογίσου. Μὲ λέγανε Ἀναστασίω. Γιατί νὰ μὲ βαπτίσουν μὲ τέτοιο ὄνομα; Ἀχ, δὲν ξέρεις ἐσύ, πὺν μιλάς ἀδιάφορα σὰν τὴ Μοίρα, τί πάλεμα χρειάζεται γιὰ νὰ πᾶς ἐναντία στὸ κύμα. Ἐλυωσα τὰ μπράτσα μου παλεύοντας γιὰ νὰ φτάσω σὲ